

До разової спеціалізованої ради PhD 15588
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка
(46027, м. Тернопіль, вул. Максима Кривоноса, 2)

РЕЦЕНЗІЯ

доктора філософії (PhD), завідувача кафедри кафедри геоекології та гідрології
Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

Кузика Ігоря Романовича

на дисертаційне дослідження

Горошка Артема Артуровича

на тему: «ФУНКЦІОНУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В МЕЖАХ МІСЬКИХ
ПРОСТОРІВ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»,
представлене на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань
10 «Природничі науки» за спеціальністю 103 «Науки про Землю»

Актуальність теми дисертаційної роботи, зв'язок з науковими програмами і темами. Актуальність теми зумовлена необхідністю переосмислення парадигми функціонування соціальної сфери урбанізованих територій Західної України в умовах сучасних трансформацій. У цьому контексті критичної уваги набуває виявлення просторово-часових закономірностей територіальної організації соціальної інфраструктури. Дослідження виходить за межі традиційної оцінки кількісної забезпеченості населення об'єктами соціального захисту, охорони здоров'я, освіти та рекреації, і фокусується на проблемах просторової справедливості, фізичної та економічної доступності послуг, а також стійкості соціального каркасу міст до зовнішніх впливів. Особливого значення набуває верифікація відповідності архітектури соціальних послуг цілям сталого розвитку (ЦСР). Комплексний геоурбаністичний та соціально-економічний аналіз дозволяє поглибити теоретико-методологічні

засади регіоналістики щодо ролі соціальної сфери у формуванні поліцентричної просторової структури макрорегіону. Наукове осмислення цих процесів створює підґрунтя для розробки дієвих механізмів збалансованого розвитку міських агломерацій, нівелювання територіальних диспропорцій та підвищення якості життя населення в умовах повоєнного відновлення.

Дисертаційну роботу проводили відповідно до напрямку наукової діяльності кафедри географії України і туризму Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка: «Трансформація структури господарства регіонів і розробка географічних основ регіональної соціально-економічної політики держави» (номер державної реєстрації (0119U102138).

Практичне значення наукових результатів. Розроблений у дисертаційній роботі науково-методичний інструментарій дозволяє здійснювати комплексний моніторинг та просторову діагностику соціальної сфери, що є необхідною умовою для прийняття зважених управлінських рішень. Результати дослідження слугують науковою основою для обґрунтування просторово-планувальних рішень щодо оптимізації мережі закладів соціальної інфраструктури. Зокрема, вони дають змогу нівелювати диспропорції у доступності соціальних послуг, забезпечити принципи просторової справедливості та адаптувати інфраструктурний каркас міст до викликів сьогодення.

Матеріали та висновки роботи можуть бути імплементовані у процеси розроблення, актуалізації та експертизи стратегічних документів регіонального і муніципального рівнів: комплексних просторових планів розвитку територій, стратегій економічного та соціального розвитку, а також планів відновлення міст Західної України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна. Ознайомлення зі змістом дисертації Горошка А.А. дає підстави стверджувати, що дисертаційне дослідження є завершеною науковою працею, виконаною

самостійно й відповідно до встановлених вимог. Наукові положення, висновки та рекомендації, розроблені автором і представлені в дисертації, мають достатній рівень обґрунтування. Логіка викладу матеріалу узгоджується з предметом дослідження та обраними методами. Дисертація відзначається системністю та ясністю викладу, чіткістю аргументації. Висновки роботи є коректними і логічно впливають з представленого матеріалу. На основі вище зазначеного, можна констатувати, що отримані в ході роботи над дисертацією наукові результати є всебічно обґрунтованими та достовірними, а також такими, що мають *наукову новизну*, зокрема вперше здійснено комплексну інтегральну оцінку функціонування соціальної сфери міських просторів Західної України на засадах сталого розвитку; розроблено методичний підхід до оцінювання рівня розвитку соціальної сфери міських просторів на основі інтегральних індексів економічної спроможності; виявлено просторові закономірності територіальної диференціації рівня розвитку соціальної сфери міських просторів Західної України та визначено основні типи міських поселень за рівнем соціальної забезпеченості.

Структура і зміст дисертації, відповідність встановленим вимогам.

Дисертація складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел (201 найменування) та дев'яти додатків. Загальний обсяг роботи становить 211 сторінок, із них 197 сторінок основного тексту. Робота містить 39 рисунків і 19 таблиць. Зміст дисертації послідовний, продуманий і чітко структурований.

Дисертаційна робота Горошка А.А. є цілісним, логічно структурованим і завершеним науковим дослідженням, у якому отримано науково-теоретичні та прикладні результати. Дисертантом чітко окреслені об'єкт, предмет і мета наукового дослідження, цілеспрямовано реалізовано основні методологічні та прикладні підходи, сформульовано висновки які корелюються із завданнями дослідження. Робота оформлена відповідно Вимог до оформлення дисертації затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 (зі змінами).

Повнота викладу основних результатів дисертації в опублікованих працях здобувача. Науково-теоретичні положення, які відображають зміст дисертаційної роботи, результати використання різних методологічних прийомів дослідження, авторські ідеї, засновані на дослідженому емпіричному матеріалі знайшли відображення у восьми опублікованих наукових працях. Із них 4 статті у наукових виданнях включених до переліку наукових фахових видань України (категорія Б) та 4-ох тез матеріалів міжнародних і всеукраїнських конференцій.

Відомості про дотримання академічної доброчесності. Дисертаційне дослідження виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності. У тексті роботи належним чином оформлено посилання на використані ідеї, розробки і твердження інших авторів. Відомості щодо результатів наукової діяльності, застосованих методик та інформаційних джерел є достовірними.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту та оформлення дисертації. Загалом, позитивно оцінюючи наукове і практичне значення отриманих дисертантом результатів, варто зазначити наступні дискусійні положення та зауваження до змісту дисертаційної роботи:

1. У дисертаційному дослідженні Горошка А.А. не тему: «Функціонування соціальної сфери в межах міських просторів Західної України на засадах сталого розвитку» варто було б деталізувати саме екологічну складову сталого розвитку досліджуваних міських просторів.

2. Дисертаційне дослідження Горошка А.А., є занадто теоретичним, хоча має доволі значне прикладне значення, яке варто було б підкреслити, як у самій роботі, так і під час презентації результатів дослідження.

3. У своєму дослідженні здобувач вказує, що «одним із базових методів оцінювання доступності у межах предметного поля наук про Землю є геопросторове моделювання» та пропонує у цьому контексті використовувати моделі «cost-distance», які широко використовуються в геоінформаційних дослідженнях. Відповідно, розрахунок «вартості» переміщення через територію з урахуванням різних факторів, за формулою вказаною на сторінці 39, це Ваша авторська методика чи розроблена кимось із науковців, а Ви її апробуєте? Якщо

це апробація методики, доцільно було б поставити покликання, а формули у дисертаційному дослідженні відповідним чином пронумерувати.

4. У роботі варто уніфікувати використання термінів «міські простори» та «міські територіальні громади». Встановити тотожність цих понять чи навпаки обґрунтувати їх відмінність.

5. У дисертаційному дослідженні розраховано екологічний індекс міських просторів західних регіонів України. Проте, у тексті роботи не описано методики розрахунку цього індексу. Якщо це авторська методика розрахунку, то доцільним було б ще врахувати рівень озеленення міських просторів, заповідності, показник просторового комфорту тощо.

Однак, наведені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Загальний висновок про відповідність роботи встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Горошка Артема Артуровича на тему «Функціонування соціальної сфери в межах міських просторів Західної України на засадах сталого розвитку», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 103 Науки про Землю, є завершеним науковим дослідженням, виконаним здобувачем особисто. Робота написана на актуальну тему, містить обґрунтовані і достовірні висновки та пропозиції, новизну і практичне значення. Викладене вище дає підстави зробити висновок про те, що за рівнем наукової новизни, теоретичним і практичним значенням одержаних результатів дисертаційна робота відповідає предметному полю спеціальності 103 Науки про Землю та вимогам до оформлення дисертації, затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019) та «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор –

Горошко Артем Артурович заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 10 «Природничі науки» зі спеціальності 103 Науки про Землю.

Рецензент:

Доктор філософії (PhD),
завідувач кафедри геоекології та гідрології
Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

Ігор КУЗИК

